

Journal

ISSN : 2774-1028 (Print)
ISSN : xxxx-xxxx (Online)

of Academic and Innovation in Social
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567
Volume 6 Issue 1 January-June 2024

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567) ซึ่งมีบทความทั้งหมด 17 บทความ แบ่งเป็นบทความวิจัย 10 บทความ และบทความวิชาการ 7 บทความ โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 3 กลุ่ม สาขาพระพุทธศาสนาและจัดการเชิงพุทธ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้ บทความทั้งหมด ได้รับการตรวจกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewer) หลากหลายสาขาซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ จึงทำให้บทความมีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ รวมทั้งทางกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการที่สามารถตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานเชิงวิชาการ โดยเผยแพร่บทความตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนด พร้อมทั้งมีหลักฐานว่าการเผยแพร่นั้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่มาจากหลากหลายสถาบัน เพื่อให้บทความมีคุณภาพตามเงื่อนไขและเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติและเป็นวารสารที่มีคุณภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการสาขาทางสังคมศาสตร์ ทั้งนี้กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านที่เขียนบทความทุกท่าน ซึ่งได้ส่งบทความมารับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ฉบับนี้ และขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกๆ ท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้สละเวลาในการตรวจอ่านบทความและชี้แนะให้ผู้เขียนบทความได้ปรับปรุงหรือพัฒนาทำให้บทความมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งขอบคุณกองบรรณาธิการและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ทำงานอย่างเข้มแข็งด้วยความวิริยะอุตสาหะ จนกระทั่งทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณภาพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี)

บรรณาธิการบริหาร

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระเมธีวัชรบัณฑิต (หรรษา ธมฺมหาโส)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ธันสถิตย์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
4. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มณีรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อยุธยา	ราชบัณฑิตยสภา
5. ศาสตราจารย์เสนาะ ติเยาว์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา เลาหนันทน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
9. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (ภายนอก)

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจรีย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระกิตติ์ เสาร่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ชยากรโศภิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
9. รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญามนต์ อินหว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
11. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธ ไกยวรรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

14. รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนีย์ แสนภักดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
15. รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา โรจน์รุ่งศศิธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เถื่อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
20. รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
21. รองศาสตราจารย์ ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
22. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
23. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
24. รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
25. รองศาสตราจารย์ ดร.ลักษมี งามมีศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
26. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวรรณ ศิรินันทนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
27. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
28. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีดาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
29. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
30. รองศาสตราจารย์ ดร.ธิตินันท์ ชาญโกศล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
32. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
33. รองศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
34. รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัยรัฐ หมื่นด้วง	วิทยาลัยพีชญบัณฑิต
35. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนกฤต โพธิ์เงิน	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
36. รองศาสตราจารย์ ดร.พลวัฒน์ ชุมสุข	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
37. รองศาสตราจารย์สุจิตรา จันทนา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
38. รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
39. รองศาสตราจารย์วัชรินทร์ เหรียญหล่อ	มหาวิทยาลัยปทุมธานี

สารบัญ
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

บทความวิจัย **หน้า**

1. การเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ 1
วุฒิพงศ์ บัวช้อย , ดวงใจ ปินตามูล , ประดิษฐ์ ธิติศรัณย์

2. ความเป็นพลเมืองของผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมทางสังคม: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านด้ามพร้า ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 16
ศศิธร อดิศรเมธากุล , ประกาศิต เศวตธรรม , สุมาลินี ไชยศรีสุข
ประดิษฐ์ ธิติศรัณย์ , ดวงใจ ปินตามูล

3. การพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงสุขภาพ จังหวัดระนอง 29
ธีรวัชร์ พุ่มดารา , วัลลภ พิริยวรรธนะ , ดวงใจ ปินตามูล , ประดิษฐ์ ธิติศรัณย์

4. กรณีศึกษาหลักการปฏิบัติกัมมัฏฐานของหลวงปู่มั่น ภูริทัตฺโต ตามคัมภีร์พระพุทธศาสนา 44
อภินันท์ จันตะนี

5. การศึกษาวิธีคลายความทุกข์และการสร้างความสงบสุขของพุทธศาสนิกชนไทย 58
พระเทพวชิรเมธี , อภินันท์ จันตะนี , ชมพูนุช ช้างเจริญ

6. ปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติภัยของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ 74
พ.ต.ท.หญิง รัชดา พินิจธรรม

7. การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 เพื่อบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัด 89
จีรเดช นาคพงศ์ , ดวงใจ ปินตามูล , โยธี จันตะนี , มะลิวัลย์ ตันติสันติสม

8. รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัญญาประดิษฐ์ 103
โยธี จันตะนี

1. การเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์

Civil Politics of people in Mueang District, Phetchabun Province.

วุฒิพงศ์ บัวช้อย

Wutthiphong Buachoi

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดวงใจ ปินตามูล

Duangjai Pintamul

สำนักงานวิจัยและนวัตกรรม มูลนิธิแสงสีวิชาการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Corresponding Author Email: wutthiphong.bua@pcru.ac.th

ประดิษฐ์ ธิติศรัณย์

Pradit Thitisarun

ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เครื่องมือของการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (AMOS) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจและพบปัญหาเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์ การเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหา เกี่ยวกับการตรวจสอบการช่วยเหลือ เกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤตกับบุคคลอื่น และพบว่าประชาชนเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหา รวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องทุกข์และการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของประชาชน เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน และการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง

คำสำคัญ: การเมืองภาคพลเมือง การเมืองภาคประชาชน

Abstract

This research study aimed to 1) to study knowledge and understanding about civil politics of people in mueang district, phetchabun province. 2) to study problems and obstacles related to civil politics among people in mueang district, phetchabun province. 3) to study apphoach to solve problems and obstacles related to civil politics for people in mueang district, phetchabun province. it is quantitative research. the population used for the study is people in the area of mueang phetchabun district, the research tool was questionnaire. data were analyzed using the social science package (AMOS). the statistics used in the analysis are descriptive statistics and analytical statistics.

the research results found that, people in mueang district, phetchabun Province knowledge and understanding and encounter problems with moderate civil politics about how to file a complaint, negotiating with government organization or agencies involved in the problem, about the help, about collaborating to solve crises with other people. and found people agree with apphoach for solving problems and obstacles related to civil politics, by providing knowledge and understanding to the people about how to negotiate with government organization or agencies involved in the problem. including organizing training to educate the people about how to file a complaint, and deliberation of the problems facing the village together with all relevant sectors. organizing training to educate the people about laws related to people's problems, about the basic rights of the people. and organizing training to educate the people about civil politics.

Keywords: Civil Politics, People's Politics

1. ความนำ

การเมืองภาคพลเมือง" หรือ "การเมืองภาคประชาชน" คือสิ่งเดียวกัน ในปัจจุบันแวดวงวิชาการนิยมเรียกกันคือ "การเมืองภาคพลเมือง" (civil politics) (วุฒิพงศ์ บัวช้อย : 2559) ซึ่งเป็นการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ใช้อำนาจด้วยตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิ การพิทักษ์สิทธิของตนเอง ของครอบครัว ของชุมชนหรือของสังคมที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ได้ใช้อำนาจในการกระทำดังกล่าวผ่านระบบของตัวแทนหรือผู้แทน ในขณะที่ยังมีระบบตัวแทนหรือผู้แทนเป็นกลไกหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน ซึ่งในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนประชาชนเป็นผู้มอบอำนาจการปกครองของตนเองให้บุคคลเหล่านั้นไปใช้อำนาจแทนตนในสภาฯ ซึ่ง "เป็นรูปแบบการปกครองที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยของปวงชนถูกใช้โดยตัวแทนประชาชนผู้แทน คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของประชาชนผู้เลือกตั้ง ซึ่งอำนาจอธิปไตยถูกใช้โดยตัวแทนซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนผ่านวาระการเลือกตั้งหนึ่งๆ" (ประภาส ปิ่นตกแต่ง, 2551 : 3) ทั้งนี้ การเมืองภาคพลเมือง (civil politics) เป็นแนวความคิดที่อยู่ภายใต้ระบบประชาธิปไตยโดยตรง (direct democracy) ซึ่งประชาธิปไตยโดยตรง (direct democracy) คือ การที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ ได้ใช้อำนาจอธิปไตยนี้ในการปกครองด้วยตนเองอย่างมีเสรีภาพและอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

โดยส่วนใหญ่การเมืองภาคพลเมืองมักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนถูกกระทำหรือเผชิญปัญหาในพื้นที่ของตนเองตามลำพัง เนื่องจากภาครัฐเข้าไม่ถึง ปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ หรือแม้รัฐเข้าถึงปัญหาในพื้นที่ก็แก้ไขปัญหาไม่สำเร็จหรือยืดเยื้อยาวนาน และการเมืองภาคพลเมือง หมายถึง การเมืองที่เกิดจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ใช้อำนาจด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิหรือการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือของชุมชนที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ในขณะที่ยังมีระบบผู้แทน โดยการเมืองภาคพลเมืองจะปรากฏขึ้นในพื้นที่ที่ผู้แทนได้ละเลยหรือเข้าไม่ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อชะตากรรมของตนเองต่อปัญหาต่างๆ ที่พวกเขาเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน สังคม และประเทศชาติ (วุฒิพงศ์ บัวช้อย, 2559:17) ส่วนสาเหตุของการก่อเกิดการเมืองภาคพลเมือง (วุฒิพงศ์ บัวช้อย, 2561:6-9) ก็มีหลากหลายสาเหตุ คือ การเข้าไม่ถึง กระบวนการใช้อำนาจของรัฐ ซึ่งมุ่งสนองตอบการขยายตัวของทุน โดยไม่สนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มชนที่เสียเปรียบ ความจำเป็นทางการเมืองของกลุ่มชนในระดับรากหญ้าที่ต้องการรักษาสิทธิหรือผลประโยชน์อันชอบธรรมของตนเองเอาไว้ ความไม่พอเพียง (Inadequacy) ของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน กล่าวคือ ระบอบรัฐสภาไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนพอที่จะรับผิดชอบแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ประเทศชาติเผชิญได้ และระบอบรัฐสภาอาจจะเป็นปัญหาเสียเอง ระบบประชาธิปไตยทุกประเทศการเมืองภาคตัวแทนไม่สามารถตอบสนองชาวบ้านได้ จะตอบสนองเฉพาะบางกลุ่ม รวมทั้งการเมืองในระบบผู้แทนไม่ได้มุ่งแก้ปัญหาประชาชนในระดับรากหญ้า แต่เป็นการเมืองที่มุ่งจัดสรรระบบอำนาจภายในของชนชั้นนำ ไม่ใช่การเมืองเพื่อประชาชน การเมืองแบบผู้แทนจดจ่ออยู่กับการให้ได้ทางออกในแก้ไขปัญหาเร็วๆ มากกว่าการศึกษาหาที่มาของปัญหาให้ชัดเจน ก่อนการแก้ไขปัญหาร่วมกับเจ้าของปัญหา การเมืองแบบผู้แทนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางการเงินมากและเป็นไปตามกฎหมาย ไม่ได้เน้นจิตสาธารณะ เป็นฐานของทุนทางการเมือง การเมืองแบบผู้แทนสร้างสรรค์เหตุการณ์สาธารณะ ไม่ได้สร้างพื้นที่สาธารณะแต่การเมืองภาคพลเมืองสร้างพื้นที่สาธารณะ คือนำประเด็นปัญหาให้เป็นปัญหาสาธารณะ

ลักษณะของการเมืองภาคพลเมือง (Mathews, 1999, pp.136-137 อ้างถึงใน วุฒิพงศ์ บัวช้อย, 2559 : 18) พบว่า การเมืองภาคพลเมืองเริ่มต้นเมื่อประชาชนมีความรับผิดชอบต่อโชคชะตาหรือชะตากรรมที่อยู่ต่อหน้าพวกเขาเมื่อพวกเขาเป็นเจ้าของปัญหาต่างๆ ของเขาเอง การเมืองภาคพลเมืองจดจ่อ เอาใจใส่กับการสร้างความชัดเจน และถ้ามีความจำเป็นก็จะทบทวนปัญหาเหล่านั้นอีก ก่อนที่จะขับเคลื่อนไปสู่การแก้ไขปัญหา การเมืองภาคพลเมืองเน้นความสำคัญกับการเรียกร้องของประชาชน ต่อความรับผิดชอบของพวกเขา และนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาด้วยพวกเขาเอง การเมืองภาคพลเมืองเน้นการสร้างรูปแบบใหม่ของอำนาจ ในทุกระดับชุมชน การเมืองภาคพลเมืองใช้จิตสาธารณะ (public will) เป็นฐานของทุนทางการเมือง การเมืองภาคพลเมืองประเมินความสามารถของพวกเขา การเมืองภาคพลเมืองใช้ความหลากหลาย และเอาหลายกลุ่มมาทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา การเมืองภาคพลเมืองมองที่สาธารณะ เพื่อกำหนดทิศทางแก้ไข การเมืองภาคพลเมืองสอนทักษะที่ได้ผลจริง ของการปฏิบัติในพื้นที่สาธารณะ การเมืองภาคพลเมืองเกี่ยวกับการร่วมกันหรือการช่วยเหลือกันในทางปฏิบัติ และการเมืองภาคพลเมืองสร้างพื้นที่สาธารณะ การเมืองภาคพลเมืองมีหลักการสำคัญ (Mathews, 1999, pp.137-150 อ้างถึงในวุฒิพงศ์ บัวช้อย, 2561:13-15) คือ หลักแห่งการตอบสนอง หลักแห่งความสามารถ หลักแห่งอำนาจ หลักแห่งความสัมพันธ์ หลักแห่งเจตจำนงทางการเมืองและประโยชน์ทางการเมือง หลักแห่งการกระทำหรือลงมือปฏิบัติ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเมืองภาคพลเมือง ดังจะพบในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (4)ระบุว่า ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มี

กฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ ให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และ (5)ระบุว่าส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551 : 63) โดยมีกฎหมายลูกตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เกี่ยวกับการเมืองภาคประชาชนออกมา 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 (สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง, 2551) เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนให้เป็นรูปธรรมในสังคมไทย

ทั้งนี้ จุดเริ่มต้นของการเมืองภาคพลเมืองเกิดขึ้น ในปี 1994 ถึงปัจจุบัน 2024 รวมระยะเวลา 30 ปี ซึ่งยาวนานพอสมควร ผู้วิจัยจึงอยากทราบว่าประชาชนในอำเภอเมืองมีความรู้ความเข้าใจการเมืองภาคพลเมืองอย่างไร อยากทราบว่าปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และอยากทราบว่าแนวทางและการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองมีแนวทางอย่างไร โดยมีพื้นที่การวิจัย คือ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากประชาชนในตำบลต่างๆ ของอำเภอเมือง มีปรากฏการทางการเมืองภาคพลเมืองที่น่าสนใจศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง “การเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” ขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และมุ่งศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2) ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 211,046 คน

3) ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ทำการศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

4) ขอบเขตด้านเวลา คือ ปีงบประมาณ 2566

4. สมมติฐานการวิจัย

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนมีผลต่อการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2) การศึกษาของประชาชนผลมีต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

3) อาชีพของประชาชนมีผลต่อการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

4) รายได้ของประชาชนมีผลต่อการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

5. คำนิยามศัพท์

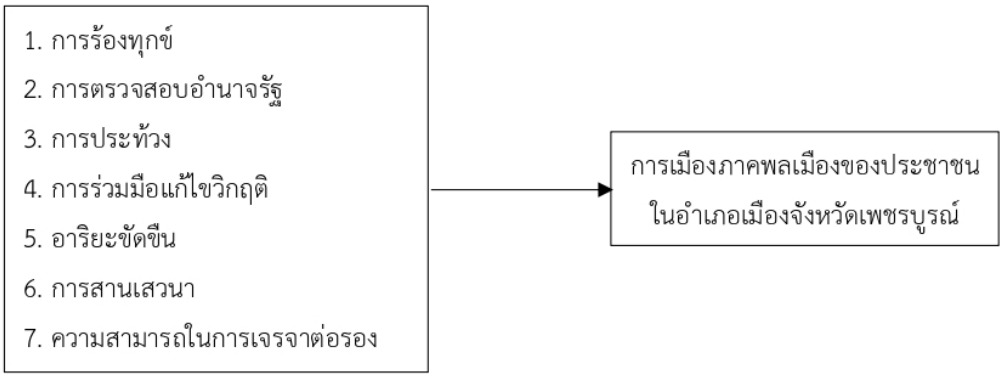
1) การเมืองภาคพลเมือง หมายถึง การเมืองที่เกิดจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ใช้อำนาจด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิหรือการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือของชุมชนที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ในขณะที่ยังมีระบบผู้แทน โดยการเมืองภาคประชาชนจะปรากฏขึ้นในพื้นที่ที่ผู้แทนได้ละเลยหรือเข้าไม่ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อชะตากรรมของตนเองต่อปัญหาต่างๆ ที่พวกเขาเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร้องทุกข์ การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐหรือตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือ การประท้วงอำนาจรัฐ การร่วมมือกันแก้ไขวิกฤติ การอาริยะขัดขืน การสานเสวนาหาทางออก และความสามารถในการเจรจาต่อรอง

3) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ประสบเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร้องทุกข์ การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐหรือตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือ การประท้วงอำนาจรัฐ การร่วมมือกันแก้ไขวิกฤติ การอาริยะขัดขืน การสานเสวนาหาทางออก และปัญหาและอุปสรรคด้านความสามารถในการเจรจาต่อรองของประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์

4) แนวทางและการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง หมายถึง แนวทางและการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ประสบ ในด้านการเคลื่อนไหวร้องทุกข์ การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐหรือตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือ การประท้วงอำนาจรัฐ การร่วมมือกันแก้ไขวิกฤติ การอาริยะขัดขืน การสานเสวนาหาทางออก และแนวทางการแก้ไขปัญหาปัญหาอุปสรรคด้านความสามารถในการเจรจาต่อรองของประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์

6. กรอบแนวคิดการวิจัย



7. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคม หรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านหรือของชุมชน จะมีชุดของทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคมที่นักรัฐศาสตร์นิยมนำมาเป็นองค์ประกอบของแนวความคิดหรือทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานของการศึกษาวิจัยด้วย คือ ทฤษฎีการระดมทรัพยากร ทฤษฎีกระบวนการทางการเมือง ทฤษฎีการสร้างกรอบวาทกรรมทางวัฒนธรรม และทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองในกระบวนการนโยบาย ทั้งนี้ “การเคลื่อนไหวในรูปแบบการเมืองภาคพลเมืองในปัจจุบัน” ผู้เขียนได้สังเคราะห์ขึ้นมาจากผลงานทางวิชาการของเสกสรร ประเสริฐกุล (2548, น.174; 2552, 2553, น.169) ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2549, น.17) เดวิด แมทธิวส์ (2552) ประภาส ปิ่นตบแต่ง (2552, น. 152-173) วุฒิพงศ์ บัวช้อย (2559) และ วุฒิพงศ์ บัวช้อย (2561) ซึ่งการเคลื่อนไหวในรูปแบบการเมืองภาคพลเมือง ประกอบด้วย การร้องทุกข์ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การประท้วง การร่วมมือแก้ไขวิกฤต อารยะขัดขืน การสานเสวนา และความสามารถในการเจรจาต่อรอง

8. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จำนวน 211,046 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งหมด 399 คน จากสูตรคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967)

3) การสุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบผสม (multistage sampling) ดังนี้

3.1) การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เพื่อจัดกลุ่มตำบล โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มตำบลเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้สูตรคำนวณ maximum-minimum/3 ได้กลุ่มตำบล ได้คือ (1) ตำบลขนาดเล็ก ได้แก่ ตำบลตะเบาะ ตำบลบ้านโตก ตำบลป่าเลา ตำบลดงมูลเหล็ก ตำบลบ้านโคก ตำบลชอนไพร ตำบลนายม ตำบลน้ำร้อน ตำบลห้วยสะแก ตำบลห้วยใหญ่ ตำบลระวิง (2) ตำบลขนาดกลาง ได้แก่ ตำบลนางั่ว ตำบลท่าพล ตำบลนาป่า ตำบลวังชมภู และ (3) ตำบลขนาดหใหญ่ ได้แก่ ตำบลในเมือง ตำบลสะเดียง

3.2) การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยทำการจับฉลากหาตัวแทนของแต่ละกลุ่มตำบล ได้ดังนี้ ตำบลขนาดเล็ก ได้แก่ ตำบลชอนไพร ตำบลขนาดกลาง ได้แก่ ตำบลนางั่ว และตำบลขนาดหใหญ่ ได้แก่ ตำบลสะเดียง

3.3) การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละตำบล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงโควต้าของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลของแต่ละตำบล

ตำบล	จำนวนประชากร	ร้อยละของจำนวนประชากร	ร้อยละของจำนวนแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บจริง
ตำบลชอนไพร	7,636	16.63	66.35	66
ตำบลนางั่ว	12,521	27.27	108.81	109
ตำบลสะเดียง	25,762	56.10	223.84	224
รวม	45,919	100	399	399

3.4) การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อจับฉลากเพื่อหาตัวแทนหมู่บ้านที่ต้องเก็บข้อมูลในแต่ละตำบล โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มของหมู่บ้านเป็นกลุ่มหมู่บ้านขนาดเล็ก และกลุ่มหมู่บ้านขนาดใหม่ตามจำนวนของประชากร จากสูตร maximum-minimum/2 และทำการจับฉลาก ได้ หมู่ 5, 3 ตำบลชอนไพร หมู่ 13, 2 ตำบลนางั่ว และหมู่ 5, 2 ตำบลสะเดียง

3.5) การสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงโควต้าของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้านที่เก็บข้อมูลในแต่ละตำบล	ประชากรในแต่ละหมู่บ้าน	ร้อยละของจำนวนประชากร	ร้อยละของจำนวนแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บจริง
ตำบลชอนไพร				
หมู่ 3 บ้านชอนไพร	759	43.72	28.86	29
หมู่ 5 บ้านสักแห้ง	977	56.28	37.14	37
	1,736	100	66	66
ตำบลนางั่ว				
หมู่ 13 บ้านนางั่วพัฒนา	465	35.23	38.40	38
หมู่ 2 บ้านนางั่ว	855	64.77	70.60	71
	1,320	100	109	109
ตำบลสะเดียง				
หมู่ 5 บ้านหนองนารี	1,860	16.69	37.39	37
หมู่ 2 บ้านคลองศาลา	9,282	83.31	186.61	187
	11,142	100	224	224
กลุ่มตัวอย่าง			399	399

3.6) การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ดำเนินการโดยเมื่อผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่ของการวิจัย เมื่อพบประชาชนกลุ่มเป้าหมายจะทำการสอบถามก่อนว่า ใช่ประชาชนในพื้นที่หรือไม่ ถ้าใช่จะทำการเก็บข้อมูล ถ้าไม่ใช่จะไม่เก็บข้อมูล จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิ จัยคำนึงถึงการกระจายในการเก็บข้อมูลทั่วพื้นที่การวิจัยของแต่ละหมู่บ้าน

4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นแบบมาตรประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรูปแบบของคำถามจะเป็นแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด ในการศึกษา

5) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1) การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ผ่านการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากเอกสารวิชาการในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภาคพลเมือง

5.2) การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามประชาชนในพื้นที่การวิจัย โดยจ้างผู้ช่วยนักวิจัยเก็บข้อมูล จำนวน 399 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา 399 คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ผู้ช่วยนักวิจัยคือ นักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์มาแล้ว รวมทั้งผู้วิจัยได้ทำกา รอบรมเกี่ยวกับแบบสอบถาม การเก็บข้อมูลภาคสนาม พื้นที่ที่ต้องเก็บข้อมูลกับผู้ช่วยนักวิจัยให้เข้าใจตรงกับผู้วิจัย ก่อนมอบหมายให้ผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล

6) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (AMOS) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

6.1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงแบนมาตรฐาน (standard deviation)

6.2) สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) สถิติที่ใช้ คือ pearson's correlation ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

9. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่ จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท และส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/อาชีพอิสระ

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพล เมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองตามลำดับมากที่สุดเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือการร้องเรียนปัญหา เมื่อประชาชนประสบปัญหาในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข รองลงมาประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง คือ การเมืองที่เกิดจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้ใช้อำนาจด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิ หรือการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือของชุมชนที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องในขณะที่ยังมีระบบผู้แทน โดยการเมืองภาคพลเมืองจะปรากฏขึ้นในพื้นที่ที่ผู้แทนได้ละเลยหรือเข้าไม่ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ รองลงมา คือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสวนาหรือพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประท้วง เพื่อขอความช่วยเหลือหรือเรียกร้องความเป็นธรรม รองลงมา คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบความช่วยเหลือเมื่อประชาชนร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้แล้ว และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤตหรือร่วมมือแก้ไข

ปัญหากับบุคคลอื่น ในช่วงการเคลื่อนไหวการร้องทุกข์หรือเรียกร้องความเป็นธรรม และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำอารยะขัดขืนตามสิทธิ์ของตนเองเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่เป็นลำดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า โดยภาพรวมประชาชนมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องนี้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์พบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดในการเสวนาหรือพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของหมู่บ้านของตน รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการช่วยเหลือ เมื่อท่านร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้แล้ว รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในช่วงการอารยะขัดขืนตามสิทธิ์ของตนเองเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤตหรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่นในช่วงการเคลื่อนไหวการร้องทุกข์/เรียกร้องความเป็นธรรม นอกจากนี้ ประชาชนยังพบปัญหาและอุปสรรคในวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องเรียนปัญหา เมื่อตนประสบปัญหาในหมู่บ้านแต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข และประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดเกี่ยวกับในการดำเนินการประท้วง เพื่อขอความช่วยเหลือ หรือเรียกร้องความเป็นธรรม

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า โดยภาพรวมประชาชนเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนเห็นด้วยมากในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของประชาชน รองลงมาประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องเรียน รองลงมาประชาชนเห็นด้วย ปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รองลงมาประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการดำเนิน การประท้วง เพื่อขอความช่วยเหลือหรือเรียกร้องความเป็นธรรม และโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤต หรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น ในช่วงการเคลื่อนไหวการร้องทุกข์หรือเรียกร้องความเป็นธรรม รองลงมาประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบการช่วยเหลือ เมื่อเขาร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้ รองลงมาประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน รองลงมาประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการทำอารยะขัดขืนตามสิทธิ์ของตน

และประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง

ตอนที่ 5 ผลการวิจัยเกี่ยวกับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนมีผลการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ต้องไว้ การศึกษามีผลการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ต้องไว้ อาชีพมีผลการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ต้องไว้ และรายได้มีผลการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ต้องไว้ทุกข้อ

10. อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้

1) อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองตามลำดับมากที่สุดเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือการร้องเรียนปัญหา เมื่อประชาชนประสบปัญหาในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข รองลงมาประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง คือ การเมืองที่เกิดจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้ใช้อำนาจด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิ หรือการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือของชุมชนที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องในขณะที่ยังมีระบบผู้แทน โดยการเมืองภาคพลเมืองจะปรากฏขึ้นในพื้นที่ที่ผู้แทนได้ละเลยหรือเข้าไม่ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด “การเมืองภาคพลเมือง”(วุฒิพงศ์ บัวช้อย, 2565 หน้า 6) ระบุว่า การเมืองที่เกิดจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ใช้อำนาจด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียกร้องสิทธิ การปกป้องสิทธิหรือการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือของชุมชนที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง ในขณะที่ยังมีระบบผู้แทน โดยการเมืองภาคพลเมืองจะปรากฏขึ้นในพื้นที่ ที่ผู้แทนได้ละเลยหรือเข้าไม่ถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อชะตากรรมของตนเองต่อปัญหาต่างๆ ที่พวกเขาเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาส ปิ่นตกแต่ง (2544, หน้า 52-54 ใน วีระ หวังสัจจะโชค, 2565 หน้า 265) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การเมืองของกระบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย” พบว่าคำอธิบายทางการเมืองระหว่าง “รากหญ้า-ชาวบ้าน” เป็นตัวแสดงนำในการอธิบายการเคลื่อนไหวของกลุ่มสมัชชาคนจน ซึ่งเป็นการรวมตัวของกระบวนการการเคลื่อนไหว “รากหญ้า-เกษตรกร-ชาวบ้าน” ตั้งแต่หลังเหตุการณ์เดือนตุลาคม และการเติบโตขึ้นของกลุ่มประชาสังคมในการต่อสู้ต่อรองกับภาครัฐผ่านการสร้างประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy)

สอดคล้องบทความวิชาการของวีระ หวังสัจจะโชค (2565, หน้า 264) ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “จากรกหญ้า-ถึงยอดหญ้า : กรอบการศึกษาการเมืองของคนข้างล่างแบบ “ประภาส” กับทิศทางแนวการวิเคราะห์

รัฐศาสตร์ไทยในอนาคต เดินข้ามพรมแดนบนเส้นทางวิชาการและงานเคลื่อนไหว ในวาระ 60 ปี ประภาส ปิ่นตบแต่ง” ซึ่งมีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ฐานคิดของการเมืองของคนข้างล่าง ได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษาการเคลื่อนไหวของกลุ่มสมัชชาคนจน กลุ่มเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่เกิดมาจากการรวมตัวกันของกลุ่มเกษตรกรรายย่อย จำนวนหลาย 10 กลุ่ม และมีสมาชิกประมาณ 500,000 คนร่วมกับการสร้างเครือข่ายการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม ในด้านเกษตรกรรม อนุรักษ์ธรรมชาติ ป่าไม้ ที่ดินเครือข่ายต้านเขื่อน เครือข่ายสลัม และผู้เสียสิทธิ์จากการเจ็บป่วยระหว่างทำงาน (ประภาส ปิ่นตกแต่ง 2541 ใน วีระ หวังสัจจะโชค, 2565 หน้า 264) ด้วยปัญหาที่หลากหลายเหล่านี้ทำให้เกิดการหลอมรวมเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวภาคประชาชนอย่างสมัชชาคนจน ทำให้กลุ่มสมัชชาคนจนเป็นกลุ่มพลังที่มีบทบาทอย่างมากในกระบวนการนโยบายของรัฐในช่วงพ.ศ 2530-2540 ทั้งในฐานะกลุ่มต่อต้านนโยบายและการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนโยบาย จนนำมาสู่ความจำเป็นในการสร้างแนวการศึกษารัฐศาสตร์ใหม่ที่เอา “คนธรรมดา/ชาวบ้าน” เป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางอำนาจที่การมีส่วนร่วมโดยตรงของผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐและของประชาชน โดยการเข้าไปมีอำนาจตรวจสอบ และร่วมกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนา จึงเป็นหัวใจหรือจุดมุ่งหมายสำคัญของกระบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมกรณีสมัชชาคนจน (ประภาส ปิ่นตกแต่ง, 2540 ใน วีระ หวังสัจจะโชค, 2565 หน้า 273)

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการแก้ไขปัญหาด้วยพลเมืองเองร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชุมชน ในหมู่บ้านด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของประชาชน จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องทุกข์ ให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการประท้วง เพื่อขอความช่วยเหลือหรือเรียกร้องความเป็นธรรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤต หรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น ในช่วงการเคลื่อนไหวการร้องทุกข์หรือเรียกร้องความเป็นธรรม นอกจากนี้ ควรให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบการช่วยเหลือเมื่อเขาร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้ รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ประชาชนประสบเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน และควรจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง

2) อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์พบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดในการเสวนาหรือพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของหมู่บ้านของตน รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการช่วยเหลือ เมื่อท่านร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้แล้ว รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในช่วงการอารยะขัดขืนตามสิทธิ์ของตนเองเกี่ยวกับปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข รองลงมาประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤตหรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น ในช่วงการเคลื่อนไหวการร้องทุกข์/เรียกร้องความเป็นธรรม นอกจากนี้ ประชาชนยังพบปัญหาและอุปสรรคในวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องเรียนปัญหา เมื่อตนประสบปัญหาในหมู่บ้านแต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข และ

ประชาชนพบปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดเกี่ยวกับในการดำเนินการประท้วง เพื่อขอความช่วยเหลือ หรือเรียกร้องความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอนุรักษ์ เก่งเรียน (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547-2557” พบว่า สาเหตุจากสภาพปัญหาการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ โดยมีการใช้ ประชาชนเป็นเครื่องมือในการบรรลุถึงเป้าหมาย มีการขยายความจากประเด็นส่วนตัวกลายเป็นประเด็นสาธารณะจนเกิดกระแสการตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการระดมรวมตัวเคลื่อนไหวของกลุ่มเกิดกลุ่มทางสังคม เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายกลุ่ม จากนั้น ก็ได้มีการพัฒนารวมกลุ่มกัน จนเป็นกลุ่มใหญ่ภายใต้การนำของตัวแทนแต่ละกลุ่ม เกิดปรากฏการณ์การเมืองภาคพลเมืองที่เคร่งเครียด และข้อเสนอแนะสำคัญของการวิจัยครั้งนี้คือ เน้นการเสริมสร้างธรรมาธิปไตยและการเมืองภาคพลเมืองให้เข้มแข็งพัฒนาโครงสร้างของระบบธรรมาธิปไตย ตลอดจนสนับสนุนประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อสังคม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาสภาพการเมืองในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

สอดคล้องกับงานวิจัยของภราดร สุทธิสารากร (2555) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทการเมืองภาคพลเมืองที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยางทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนทุกคนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมและมีจิตสำนึกต่อชุมชนของตนและมีการเคลื่อนไหวของประ ชาชนก็เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะโดยตรง โดยไม่ผ่านทางตัวแทนของพรรคการเมืองหรือหน่วยงานราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ประชาชนประสบที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนมี 4 ทิศทาง คือ 1) การเคลื่อนไหวร้องทุกข์ หรือเรียกร้องให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาแก้ไขปัญหาที่ไม่ได้รับการเหลียวแล 2) การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจผู้บริหาร 3) กระประท้วงอำนาจของผู้บริหารและเรียกร้องให้ถ่ายโอนอำนาจที่เคยมีมาเป็นของประชาชน และ 4) การร่วมมือเชิงวิพากษ์กับองค์การบริหารส่วนตำบล หรือความผูกพันในทางสร้างสรรค์เพื่อเบียดแย่งพื้นที่ในกระบวนการใช้อำนาจมาเป็นของประชาชน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้กับประชาชนในการเสวนาหรือพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพราะจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน เพราะหากแก้ไขปัญหาจากแนวความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะแก้ไขปัญหาไม่จบสิ้น เพราะยังมีกลุ่มคนที่เสียโอกาส เสียประโยชน์ ดังนั้น การให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการสานเสวนา (deliberation) จะเป็นทางออกที่ดีและเหมาะสมที่สุด

นอกจากนั้น ควรสร้างความเข้าใจให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ตระหนักในการแก้ไขปัญหาแบบผสมผสาน (hybrid theories) ระหว่าง top-down คือตัวแทนประชาชนเจ้าของปัญหา กับ bottom-up คือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และมีบุคคลที่เป็นกลางร่วมด้วยเพื่อประสานความเข้าใจและความพึงพอใจต่อบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่ง hybrid theories เป็นตัวแบบที่เหมาะสมอย่างยิ่งในกระบวนแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย

3) อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเห็นด้วยมากกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณี

ปัญหาของประชาชน และประชาชนเห็นด้วยปานกลางในแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมืองโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องเรียน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤต หรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น โดยการให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบการช่วยเหลือ เมื่อเขาร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้ โดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน และโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง

สอดคล้องกับบทความทางวิชาการของ ชัชวาล ทองดีเลิศ (2565) ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “วิชาการกับการเคลื่อนไหวภาคประชาชน ใน เดินข้าพรมแดนบนเส้นทางวิชาการและงานเคลื่อนไหว ในวาระ 60 ปี ประภาส ปิ่นตบแต่ง.” มีบทสรุปที่น่าสนใจ คือ การเปิดประเด็นทางความรู้ ทางวิชาการต่อสังคมเพื่อไปสนับสนุนการอธิบายการเคลื่อนไหวที่ขบวนพัฒนากระบวนชาวบ้านที่กำลังเคลื่อนไหวอยู่ให้มีความชอบธรรม และยกระดับประเด็นให้เป็นประเด็นสาธารณะกันทั้ง 3 พลัง ทั้งพลังทางวิชาการ พลังขบวนพัฒนา และพลังขบวนชาวบ้าน ที่จะทำให้ประเด็นการเคลื่อนไหวไม่ใช่ประเด็นของเฉพาะพื้นที่ท้องถิ่นหรือเฉพาะกลุ่มคนเล็กๆ แต่เป็นประเด็นของสังคมเป็นประเด็นของสาธารณะ จึงได้รับความสนใจเพื่อการแก้ไขจากหน่วยงานภาครัฐ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของประชาชน การจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องทุกข์ การให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤตหรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น การจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน และโดยการจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง เป็นสิ่งที่ภาครัฐ และภาควิชาการควรเข้าไปเติมเต็มประชาชนในเรื่องเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ให้กับประชาชน และจะนำมาซึ่งการได้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาชุมชน พัฒนาในพื้นที่รากหญ้า สร้างความเท่าเทียมให้กับประชาชนทุกภาคส่วน และสร้างสังคมที่มีความสุขร่วมกัน

11. ข้อเสนอแนะการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1) ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับวิธีการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานคู่กรณีปัญหาของประชาชน รวมทั้งวิธีการร้องทุกข์หรือขั้นตอนการร้องเรียนให้กับประชาชน

1.2) ควรให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับการเสวนาพูดจาหาทางออกของปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการร่วมมือกันแก้ไขวิกฤต หรือร่วมมือแก้ไขปัญหากับบุคคลอื่น

1.3) ควรให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบการช่วยเหลือ เมื่อเขาร้องทุกข์หรือร้องเรียนไว้ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน

1.4) ควรจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองภาคพลเมือง

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยเกี่ยวกับ “การเมืองภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน กรณีศึกษา ปัญหาที่ดินทำกินบ้านพลำ ตำบลป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์” ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) วิเคราะห์ด้วยวิธีอุปนัย (induction Analysis) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis)

12. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ คือการทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องทุกข์ การตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐ การประท้วง การอารยะขัดขืน การร่วมมือกันแก้ไขวิกฤติ การสานเสวนาหาทางออก และความสามารถในการเจรจาต่อรอง จะส่งเสริมเรื่องการเมืองภาคพลเมืองในระดับชุมชนในแต่ละพื้นที่ จะทำให้ภาครัฐไม่ต้องทำงานหนักในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน เพราะชาวบ้านจะแก้ไขปัญหาของตนบนพื้นฐานการเป็นผู้รับผิดชอบปัญหานั้นๆ ด้วยตนเอง

13. เอกสารอ้างอิง

Chatchawan Thongdeelert. (2022). **Academics and civil society movements**. In walking across the border on the path of academics and activism on the occasion of the 60th anniversary of Prapas Pintoptang. Rueankaew Printing: Bangkok. 43-52. Chaiwat Satha-anan. (2006). **Civil disobedience**. Bangkok: Komonkhimthong Foundation.

David Matthews (2009). **Civic politics**. (Wanchai Wattanasap, translator). Khon Kaen: Siriphan Offset Printing House.

Prapas Pintoptaeng. (2008). **Before the collapse of the public sector**. Bangkok: Print.

Prapas Pintoptaeng. (2009). **Political analysis framework based on social movement theory**. Chiang Mai: Have Design Chiang Mai.

Paradorn Suthisarakorn. (2012). **The role of public politics towards the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun Province**. Master of Political Science Thesis Sukhothai Thammathirat Open University.

Veera Wangsajjachoke. (2022). **From the grass to the top of the grass: a framework for studying the politics of the people below in the style of "Prapas" and the future direction of Thai political science analysis** in Walking Across the Border on the Path of Academics and Activism in the 60th Anniversary of Prapas Pin. Decoration. Ruean Kaew Printing: Bangkok. 255-275.

Wutthipong Buachoi. (2016). **People's politics model regarding arable land**. Dissertation, Doctor of Philosophy (Political Science), Ramkhamhaeng University.

_____. (2018). **Teaching documents, Civil politics course**. Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University.

_____. (2022). **Review of civil politics**. Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University.

Seksan Prasertkul. (2005). **Public politics in Thai democracy**. (1st printing). Bangkok: Amarin.

_____. (2009). **Public politics in Thai democracy**. (2nd printing). Bangkok : Wisapa Publishing House.

_____. (2010). **Public politics in Thai democracy**. (3rd printing). Bangkok : Wisapa Publishing House.

Office of the Secretary of the House of Representatives. (2008). **Constitution of the Kingdom of Thailand.** Bangkok: Office of the Secretary of the House of Representatives.

Office of the Political Development Council King Prajadhipok's Institute. (2008). **Political Development Council Political Development Council Act 2008 and Community Organizations Council Act 2008**. Bangkok: Cabinet Publishing and Royal Gazette.

Office of the Political Development Council King Prajadhipok's Institute. (2010). **Community democracy The mechanism driving the civil sector is strong.** Bangkok: Cabinet Publishing and the Royal Gazette.

Anurak Kengrian. (2015). **The formation of governance and civil politics in Thai society**. Doctor of Philosophy (Politics), Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

Mathews, D. (1999). **Politics for People**. Finding a responsible Public Voice. 2nd edition. University of lllinois Press.

Yamane, T. (1976). **Statistics: An introductory analysis**. (2nd ed.). New York: Harper and Row.